

Dosarul nr. 3ra-386/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud: M. Gandrabur)

Instanța de Apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: A.Minciună, V.Negru, E.Palanciuc)

ÎNCHEIERE

7 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Roman Balmuș și avocatul Victor Balmuș,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Roman Balmuș împotriva Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, terți Avocatul Poporului și Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal privind constatarea încălcării drepturilor, accesul la informație, repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 9 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 7 martie 2018, Roman Balmuș a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, terți Avocatul Poporului și Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal privind constatarea încălcării drepturilor, accesul la informație, repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, este xxxxxxxx xxxxxxxx.

A relatat că, s-a adresat la mai multe instituții xxxxxx xxxxxxxxxxxx.

La solicitarea de acordare a suportului financiar xxxxx xxxxxxxx.

Pentru a xxxxxxxxxxxx.

A menționat că, legislația statului Român nu prevede acordarea asistenței medicale permanente și protecției sociale a cetățenilor Români care domiciliază în Republica Moldova și nu sunt asigurați în România, iar în pofida acestor realități, pârâtul a refuzat să-i acorde suport xxxxxx xxxx.

La data de 27 septembrie 2017 și ulterior la 10 noiembrie 2017, a expediat în adresa Ministerului Sănătății cereri în care prin nouă întrebări concrete a solicitat furnizarea informațiilor oficiale privind acțiunile întreprinse pentru xxxxxxxxxxxx.

Prin răspunsul la cererile indicate i-au fost furnizate parțial informațiile solicitate, iar din conținutul răspunsului s-a constatat că pârâtul nu are și nici nu duce o politică coerentă în vederea evidenței xxxxxx în Republica Moldova, deși în presă

pentru publicul larg se declară că un Registru Național al Bolilor Rare pentru adulți există, iar în realitate acesta nu există.

A explicat că, xxxxxxx.

Pulmonogul și cardiologul au oferit xxxxxx, însă xxxxxxxxx. Deoarece nu se poate xxxxxxx.

Xxxxxxxxxxx.

A susținut că, pârâtul deși dispune de informații veridice privind stabilirea xxxxxxxxx.

A afirmat că, prin inacțiunile pârâtului cu referire la petițiile adresate la 27 septembrie 2017 și la 10 noiembrie 2017, precum și prin neexaminarea în termen a cererii prealabile depusă la data de 5 ianuarie 2018, la care a primit răspuns la 16 februarie 2018, i-a fost cauzat și continuă să i se provoace prejudiciu moral, manifestat prin suferințele fizice și psihice zilnice, xxxxxx.

În vederea determinării mărimii obiective a compensației echitabile și rezonabile pentru prejudiciul moral solicitat, pentru cazul dat și raportat la persoana sa, evocă următoarele: xxxxxxx.

A solicitat Roman Balmuș prin cererea inițială și cererile de concretizare a pretențiilor constatarea încălcării dreptului constituțional la ocrotirea sănătății și dreptului la asigurarea sănătății prin garantarea unei asistențe medicale calificate, acordate în conformitate cu exigențele medicinei moderne; constatarea încălcării dreptului la viață prin neacordarea asistenței medicale calificate în conformitate cu exigențele medicinei moderne; constatarea încălcării dreptului de acces liber la informațiile oficiale și obligarea de a oferi răspuns la solicitările sale de furnizare a informațiilor și anume: este sau nu inclusă în Registrul Național al Bolilor Rare xxxxxx xxxxx (xxxx), de care xxxxxxx și care este ponderea alocațiilor bugetare pentru această categorie de cetățeni (persoanelor cu hipertensiune pulmonară idiopatică) ai Republicii Moldova în ultimii trei ani; obligarea xxxxxxx, xxxxxx eficiente care sunt pe piața farmaceutică din Republica Moldova și asigurarea accesului la tratamentul cu medicamente care lipsesc pe piața în cauză din mijloace bugetare speciale ale pârâtului, acordarea asistenței medicale eficiente, inclusiv xxxxxxxx; obligarea reparării prejudiciului moral în sumă de 600 000 de lei și prejudiciului material cauzat prin actul administrativ ilegal și prin neexaminarea în termenul legal a cererii prealabile.

Prin încheierile 25 septembrie 2018 și 30 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Avocatul Poporului (Ombudsman) și Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

Prin hotărârea din 12 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani acțiunea a fost admisă parțial; s-a constatat încălcarea de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a drepturilor constituționale ale lui Roman Balmuș de acces liber la informație și la ocrotirea sănătății; A fost obligat Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale de a furniza lui Roman Balmuș informațiile solicitate la pct. 3 și 5 din cererea formulată la 26 septembrie 2017; a fost obligat Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale de a asigura lui Roman Balmuș xxxxxxxxx xxxxxxx, de a oferi xxxxxxx, precum și să-i acorde xxxxxxx, în condițiile legislației în vigoare; s-a încasat din contul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în beneficiul lui Roman Balmuș suma de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Prin decizia din 9 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a casat integral hotărârea din 12 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani și s-a pronunțat o nouă decizie prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel instanța de apel a conchis că, dreptul la viață prin prisma dreptului la ocrotirea sănătății reprezintă drepturi fundamentale ale persoanei, strâns legate de existența fizică și psihică, individuală a acesteia, ce urmează a se întrunchipa atît în asigurarea unei stări de normalitate a tuturor funcțiilor fiziologice, mentale și emoționale ale organismului, cît și în asigurarea unei stări pe deplin favorabile atît fizic și mental, cît și social.

Realizarea acestor obiective urmează a fi realizată nu doar prin instituirea unui sistem de sănătate eficient, ci și prin realizarea politicilor adecvate și eficiente pentru realizarea scopurilor, garanțiilor și protecției necesare pentru a fi considerate îndeplinite obligațiile respective ale statului.

Astfel, dreptul la ocrotirea sănătății și, subsecvent, la viață, cu titlu de drepturi fundamentale ale persoanei, sunt complexe și ambivalente, statul avînd obligația pozitivă generală de a-l garanta efectiv.

Drepturile indicate sunt caracterizate prin componentă substanțială și procedurală, astfel încît examinarea chestiunii privind constatarea încălcării acestora urmează a fi realizată prin prisma acestor două componente.

Astfel, din legislația pertinentă se deduce că componentă substanțială a drepturilor vizate este formată din asigurarea materială, fizică, a sistemului de sănătate prin organizarea unităților curativ-profilactice, sanitaro-profilactice, sanitaro-antiepideice, farmaceutice și de altă natură, bazată pe principiile instituite de lege, în special de art. 2 al Legii ocrotirii sănătății, citat supra.

Totodată, această componentă, prin prisma limitelor exercitării controlului judecătoresc în prezenta cauză, instituită de lege, impune a se reține rolul pîrîtului Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale mărginit de funcțiile acestuia.

Instanța de apel a relevat că, pîrîtul din prezenta cauză nu are calitatea de prestator de servicii medicale și, astfel, incriminarea de către reclamant acestuia a încălcării drepturilor sale prin negarantarea unei asistențe medicale calificate, acordate în conformitate cu exigențele medicinei moderne nu este justificată în condițiile în care legea limitează responsabilitatea acestuia, în calitate de autoritate a administrației publice centrale, la promovarea politicii statului în domeniul asigurării sănătății populației.

La caz, acuzațiile înaintate de reclamant pîrîtului, pe lîngă aspectul medical, ce va fi examinat infra, implică inculparea negarantării unei asistențe medicale calificate, a unei atitudini respectuoase și umane din partea prestatorilor de servicii din domeniul sănătății și a unei asistențe medicale oportune și calitative în cadrul sistemului obligatoriu de asistență medicală, acuzații ce nu pot fi reținute, primar, în condițiile în care acestea nu sunt îndreptate împotriva prestatorilor de servicii medicale, ci împotriva autorității publice centrale, ce nu poate fi recunoscută responsabilă pentru acțiunile sau inacțiunile prestatorilor serviciilor indicate. Or, reieșind din caracterul flexibil și fluctuant al sistemului sănătății, autorității publice centrale nu i se poate imputa inacțiunea componentei substanțiale a sistemului de sănătate în raport cu reclamantul în condițiile în care la data inițierii procedurii administrative vizate în speță sistemul public național de sănătate nu era capabil să acționeze în raport cu boala suferită de reclamant reieșind din caracterul rar al acesteia.

Instanța relevă că, prin această constatare nu se achită sau justifică incapacitatea

unităților medicale de a acționa prompt în cazul reclamantului la etapa inițială, ci doar se realizează o analiză a pretensei încălcării a drepturilor invocate de reclamant în raport cu abilitățile pîrîtului de a acționa, în vederea determinării comiterii de către acesta a unei fapte ilicite, în sensul legii, ce ar determina constatarea încălcării drepturilor invocate de reclamant.

În același context, instanța de apel a reținut că, în privința accesului la serviciile de sănătate și Curtea Europeană este prudentă, evitînd să extindă aplicarea art. 8 într-o manieră care să implice alocarea de resurse publice semnificative, deoarece, avînd în vedere familiaritatea acestora cu cerințele sistemului de sănătate, precum și cu fondurile disponibile pentru satisfacerea acestor cereri, autoritățile naționale sunt mai în măsură decît o instanță internațională să realizeze această evaluare (cauza Pentiacova și alții împotriva Moldovei).

La 23 decembrie 2020, Roman Balmuș, reprezentat de avocatul Victor Balmuș a declarat recurs, iar la data de 4 martie 2021 motivarea recursului împotriva deciziei din 9 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat legea care trebuia aplicată, au aplicat legea care nu trebuia aplicată, au interpretat în mod eronat legea, au apreciat în mod arbitrar probele iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

A menționat că, contrar misiunii stabilite prin hotărârea Guvernului nr. 694 din 30 august 2017, intimatul nu a asigurat instituțiile medico-sanitare cu medicamente și dispozitive medicale achiziționate centralizat, din contul bugetului de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, destinate tratamentului hipertensiunii pulmonare idiopatică pînă la data de 1 aprilie 2019.

Instanța de apel a interpretat vădit eronat legea prin limitarea responsabilității Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în calitate de autoritate a administrației publice centrale, la promovarea politicii statului în domeniul asigurării sănătății populației.

A relevat că, instanța de apel a interpretat eronat circumstanțele de fapt și de drept și nu a apreciat argumentele invocate în cererea de chemare în judecată.

A solicitat Roman Balmuș, reprezentat de avocatul Victor Balmuș admiterea cererii de recurs, casarea parțială a hotărârii din 12 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani în partea respingerii acțiunii, casarea integrală a deciziei din 9 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă integral.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul depus de Roman Balmuș, reprezentat de avocatul Victor Balmuș la data de 23 decembrie 2020 și motivarea recursului depusă la data de 4 martie 2021, sunt în termen. Or, dispozitivul deciziei din 9 decembrie 2020 a Curții

de Apel Chișinău a fost notificat recurentului prin intermediul poștei electronice la data 11 decembrie 2020 (f.d.201), iar decizia motivată a fost notificată la data de 11 februarie 2021, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr. DS8001033063AS (f.d. 85).

La 12 martie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței. Până la examinarea admisibilității cererii de recurs, intimații nu au depus referință prin care să-și expună opinia asupra recursului depus de Roman Balmuș.

Examinând admisibilitatea recursului depus de Roman Balmuș, reprezentat de avocatul Victor Balmuș, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din motivele ce succed.

În temeiul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în

special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Roman Balmuș, reprezentat de avocatul Victor Balmuș.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Roman Balmuș, reprezentat de avocatul Victor Balmuș, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Victor Burduh

Nicolae Craiu